T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020 / 661
KARAR NO : 2020 / 696
KARAR TR : 23.11.2020

ÖZET : Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M.G.
Vekili : Av. F.K.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. M.A.
İhbar olunan(Adli Yargıda): M.G.İnş.Tic.ve San.Ltd.Şti.
Vekilleri : Av. Ü. E., Av. Ö. Y., Av. S. S., Av. B.Ç.

O L A Y : Davacı vekili tarafından; müvekkiline ait 63 … 502 plakalı aracın sürücüsünün kontrolünde 27.06.2012 tarihinde Pınarbaşı Köyü yol ayrımından Diyarbakır-Şanlıurfa ana yoluna katıldığı esnada, Diyarbakır istikametinden gelen 21 … 069 plakalı araçla çarpışması sonucunda meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası nedeniyle maddi hasar meydana geldiği, idarenin kusur oranına isabet eden 12.750,00 TL'nin ödenmesi için yapılan başvurunun zımnen reddedilmesi üzerine, Şanlıurfa 2. Sulh Hukuk Mahkemesi tarafından yaptırılan delil tespiti sonrasında idarenin 6/8 oranında kusurlu olduğundan bahisle 12.750,00 TL'nin yasal faiziyle tazminine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

ŞANLIURFA İDARE MAHKEMESİ: 30.1.2014 gün ve E:2013/330, K:2014/279 sayı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 7., 19.1.2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesi hükmüne yer verdikten sonra; "(…)2918 sayılı Kanun'un 6099 sayılı Kanun ile değişik 110. maddesi hükmü gereği anılan kanundan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği hüküm altına alınmıştır.

Bu durumda, uyuşmazlığın 2918 sayılı Kanun ile davalı idarelere yüklenen sorumluluktan kaynaklandığı anlaşıldığından, anılan Kanun hükmü gereğince davanın görüm ve çözümünün Adli Yargı'nın görevine girdiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi'nin 11.07.2013 tarih ve E:2013/2249, K;2013/2280 sayılı kararı da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle, davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine…" karar vermiş, itiraz yoluna gidilmesi üzerine Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi: 25.6.2014 gün ve E:2014/1558, K:2014/1502 sayı ile, itiraz isteminin reddi ile anılan kararın onanmasına karar vermiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı müvekkili için 1.000,00 TL maddi tazminatın kaza tarihinden, olmazsa davalı idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek en yüksek faiziyle birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmış, daha sonra verdiği dilekçe ile bu miktarı 7.500,00TL olarak ıslah etmiştir.

Şanlıurfa 1.Asliye Hukuk Mahkemesi: 10.10.2017 gün ve E:2014/758, K:2017/623 sayı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kabulüne karar vermiş, istinaf yoluna gidilmesi üzerine Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 17.Hukuk Dairesi: 17.4.2018 gün ve E:2018/101, K:2018/492 sayı ile, "(…) Karayolları Genel Müdürlüğü kamu tüzel kişisi olup kamu hizmeti görmekle yükümlü bulunması nedeniyle kamu hizmeti sırasında verdiği iddia olunan zararlardan dolayı oluşan sorumluluğu özel hukuk hükümlerine tabi değildir. Kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlar, niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup bu zararların tazmini amacıyla anılan idarelere karşı hizmet kusurlarına dayalı olarak İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2.maddesi hükmü uyarınca idari yargı yerinde tam yargı davası ikame edilmesi gerektiğinden, Mahkemece, trafik uyarı levhalarına uygun yerlere yerleştirilmeden yolda çalışma yapılması üzerine meydana gelen kazada maddi tazminat talep edilen Karayolları Genel Müdürlüğü aleyhine açılan davada yargı yolu bakımından davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde karar verilmesi yerinde görülmemiştir.

Bu itibarla davalı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının HMK'nun 353/1-a,4 maddesi uyarınca kaldırılmasına dair aşağıdaki şekilde karar verilmesi gerekmiştir.

KARAR : Gerekçesi yukarıda izah edildiği üzere,

1-Davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan KABULÜNE,

2-Şanlıurfa 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 10/10/2017 tarih ve 2014/758 esas ve 2017/623 sayılı kararının HMK'nun 353/I-a,4 maddesi uyarınca KALDIRILMASINA,

3-Dosyanın davanın yeniden görülmesi için MAHALLİNE İADESİNE…" kesin olarak karar vermiştir.

Şanlıurfa 1.Asliye Hukuk Mahkemesi: 26.6.2018 gün ve E:2018/506, K:2018/533 sayı ile Gaziantep Bölge

Adliye Mahkemesi 17.Hukuk Dairesinin 17.4.2018 gün ve E:2018/101, K:2018/492 sayılı kararındaki gerekçe doğrultusunda , "1-Yargı yolu bakımından davanın reddine…" karar vermiş; istinaf yoluna gidilmesi üzerine Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 17.Hukuk Dairesi: 31.3.2020 gün ve E:2018/2028, K:2020/561 sayı ile, "(…)mahkemece, idari yargının görevli olduğu nazara alınarak Uyuşmazlık Mahkemesi Kanununun 19. maddesi gereğince işlem yapılarak derdest bulunan dava dosyasındaki yargılamayı durdurmak suretiyle idare mahkemesi dosyası ile birlikte dosyanın kül halinde, yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi açısından Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesi, verilecek kararın beklenerek sonucuna göre hüküm kurulması gerekirken yazılı olduğu gibi karar verilmesi doğru görülmemiş ve davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile mahkeme kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir. Bu itibarla;

KARAR; Yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile Şanlıurfa 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 26/06/2018 tarih ve 2018/506 E. ve 2018/533 K. sayılı kararının HMK'nın 353/I-a,3 maddeleri gereğince KALDIRILMASINA,

2-Davanın yeniden görülmesi için dosyanın MAHALLİNE İADESİNE…" HMK'nın 353/1-a maddesi gereğince kesin olarak karar vermiştir.

ŞANLIURFA 1.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 15.9.2020 gün ve E:2020/286 sayı ile, "(…) G.D:

1-Yargılamanın durdurulmasına, İdare mahkemesi dosyası ile birlikte dosyanın kül halinde. Yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi açısından Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve verilecek kararın sonucuna göre hüküm kurulmasına…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Burhan ÜSTÜN'ün Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 23.11.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Asliye Hukuk Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının arşiv çalışmaları sırasında imha edildiğinin bildirilmesi nedeniyle, adli yargı yerince, UYAP üzerinde kayıtlı evrak ile birlikte adli yargı dosyasının aslının Mahkememize gönderildiği; idari ve adli yargı yerleri arasında görev uyuşmazlığının doğduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, karayolunda meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası nedeniyle oluşan zararın davalı idarece tazmin edilmesi istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiş; aynı Kanunun, "Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesinde; " Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

c) (Mülga: 17/10/1996-4199/47 md.)

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

i) (Mülga: 3/5/2006 – 5495/4 md.)

j) (Değişik: 17/10/1996-4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) (Ek:18/10/2018-7148/14 md.) Bu Kanunun 31 ve 49 uncu maddeleri kapsamında takoğraf ve çalışma-dinlenme süreleri yönünden karayolları denetim istasyonlarında denetim yapmak ve trafik idari para cezası karar tutanağı düzenlemek,

l) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Otoyolların habitatları böldüğü yerlerde Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün görüşünü alarak yaban hayvanlarının geçişlerine izin verecek menfez, ekolojik köprü ve benzeri

tesisleri yapmak,

m) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Otoyollarda yaban hayvanlarından kaynaklanacak trafik kazalarını önlemek maksadı ile kafes tel çit yapmak,

n) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Yaban hayvanlarının muhtemel yaşam alanlarının bulunduğu bölgelerdeki karayollarında uyarıcı levhalara yer vermek,

o) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır.

(Son fikra Mülga : 28/3/1985 - 3176/16 md.)" hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; 27.06.2012 günü davacı M.t G.'ye ait aracı sevk ve idare eden Ö. G.'nin Pınarbaşı-Külaflı Köy ayrımına geldiğinde yol çalışması nedeniyle Diyarbakır istikametine kapalı olan ve Şanlıurfa-Diyarbakır istikametine iki yönlü olarak verilen yol üzerinde, Şanlıurfa istikametinden Diyarbakır istikametine gitmekte olan Bidayet Adıgüzel'in sevk ve idaresindeki 21 … 069 plakalı aracı ile davacının aracına çarptığı, kaza neticesinde davacının aracında hasar meydana geldiği, Ş.Urfa 2.Sulh Hukuk Mahkemesinin 2012/31 d.iş sayılı dosyası ile tespit yapıldığı, bu tespite göre davalı Kurumun kazanın meydana gelmesinde asli kusurlu olduğu, davalı kuruma yapılan başvurunun reddedildiği iddia edilerek; idari yargı yerinde, 12.750,00 TL'nin, adli yargı yerinde; 1.000,00 TL(ıslah ile 7.500,00TL) maddi tazminatın kaza tarihinden, olmazsa davalı idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek en yüksek faiziyle birlikte tahsili istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur._Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Şanlıurfa 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin15.9.2020 gün ve E:2020/286 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

S O N U Ç:Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Şanlıurfa 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin 15.9.2020 gün ve E:2020/286 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,23.11.2020 gününde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Burhan	Şükrü	Mehmet	Birol
ÜSTÜN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.23.11.2020

ÜYE
Ahmet ARSLAN